

บันทึก

เรื่อง บำเหน็จตกทอดของทายาทของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับบำเหน็จตกทอดของทายาทของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งมีความว่า สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงการคลังส่งจ่ายบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด ๓ คน คือ ๑. ท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ ภริยา ๒. ด.ช. สิทธิรัตน์ ธนะรัชต์ บุตรบุญธรรม และ ๓. ด.ญ.ศุภจิตรา ธนะรัชต์ บุตรบุญธรรม สำหรับบุตรบุญธรรมทั้ง ๒ คนนั้น กระทรวงการคลังได้ส่งจ่ายไปแล้ว แต่สำหรับบำเหน็จตกทอดในส่วนของท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ นั้น เนื่องจากนายกรัฐมนตรีได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ออกคำสั่งให้ทรัพย์สินในกองมรดกของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และทรัพย์สินของท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ ตกเป็นของรัฐเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ หลังจากที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว จึงมีปัญหาว่า สิทธิในบำเหน็จตกทอดในส่วนของท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ เป็นทรัพย์สินที่มิใช่เป็นตัวเงินที่จะต้องตกเป็นของรัฐหรือไม่ประการใด และถ้าหากถือว่าเป็นทรัพย์สินที่มิใช่ตัวเงิน แต่มิได้มีการตีราคาดังนี้ จะยึดบำเหน็จตกทอดดังกล่าวได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้ประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลังแล้ว เห็นว่า เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม ท่านผู้หญิงวิจิตรา ธนะรัชต์ ย่อมเป็นทายาทของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตามมาตรา ๔๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และมีสิทธิที่จะ

^๑ มาตรา ๔๔ บำนาญพิเศษที่บัญญัติในลักษณะนี้ ให้จ่ายแก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ ดังนี้

(๑) บุตร ให้ได้สองส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไป ให้ได้รับสามส่วน

(๒) สามีนหรือภริยา ให้ได้รับหนึ่งส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ถ้าผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษในอนุมาตราใดดังกล่าว หรือทายาทนั้นได้ตายไปก่อน ก็ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้นระหว่างทายาทผู้มีสิทธิตามส่วนในอนุมาตราที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ

ถ้าไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษดังกล่าวทั้ง ๓ อนุมาตรา ก็ให้บุคคลซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นว่ามีความหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย เป็นผู้รับบำนาญพิเศษตามส่วนที่เจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้

ขอรับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา ๔๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ แต่โดยที่บำเหน็จตกทอดในส่วนของท่านผู้หญิงวิจิตร ธาระรัชต์ ซึ่งเป็นสิทธิที่จะได้รับตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการรายนี้ ได้ถูกคำสั่งของนายกรัฐมนตรีซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร สั่งให้ตกเป็นของรัฐเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ เสียแล้ว ดังปรากฏในคำสั่งตอนหนึ่งที่ว่า

“๑. ทรัพย์สินต่อไปนี้ให้ตกเป็นของรัฐทันทีในวันออกคำสั่งนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(ง) สิทธิหรือสิทธิเรียกร้องที่เป็นของจอมพลสฤษดิ์ ธาระรัชต์ และหรือท่านผู้หญิงวิจิตร ธาระรัชต์

ฯลฯ

ฯลฯ”

ฉะนั้น จึงเห็นได้ชัดว่าสิทธิในบำเหน็จตกทอดของท่านผู้หญิงวิจิตร ธาระรัชต์ ตกเป็นของรัฐตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นกฎหมายพิเศษที่ใช้บังคับในกรณีนี้ แล้ว และสิทธิในบำเหน็จตกทอดรายนี้ก็ไม่มีปัญหาที่ต้องให้มีการดำเนินการตีราคาตามข้อ ๓ (ข)^๓ และข้อ ๔^๔ ของคำสั่งของนายกรัฐมนตรีดังกล่าวแต่ประการใด เพราะบำเหน็จตกทอดรายนี้แม้จะมีใช้เป็นตัวเงินแต่ก็สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้แน่นอนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒ (๑)^๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ อยู่แล้ว

ถ้าบุคคลที่ได้รับบำนาญพิเศษอยู่ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ตายลง หรือหมดสิทธิไปก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

^๒ มาตรา ๔๘ ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการอยู่ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตาย ถ้าความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากการประพฤติด้อย่างร้ายแรงของตนเอง ก็ให้จ่ายเงินเป็นบำเหน็จตกทอดเป็นจำนวนตามเกณฑ์คำนวณในมาตรา ๓๒ (๑) ให้แก่บุคคลตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และให้จ่ายตามส่วนที่กำหนดในมาตรานั้น แต่บุตรซึ่งมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตายไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จตกทอด เว้นแต่กำลังศึกษาในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าและยังมีอายุไม่เกินยี่สิบหกปีบริบูรณ์ หรือเว้นแต่บุคคลที่พิการทุพพลภาพ

^๓ ๓. ให้กระทรวงการคลังดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน ตีราคาทรัพย์สินตาม ๑. ที่มีใช้เป็นตัวเงิน เมื่อได้ตีราคาแล้ว และเมื่อรวมราคานั้นกับทรัพย์สินตาม ๑. ที่เป็นตัวเงินกับจำนวนเงินที่กระทรวงการคลังได้รับจากการขายทอดตลาดดังกล่าวใน (ก) มีมูลค่าเกินจำนวนเงิน ๕๗๔,๓๒๘,๐๗๘.๒๖ บาท (ห้าร้อยเจ็ดสิบสี่ล้านสามแสนสองหมื่นแปดพันเจ็ดสิบแปดบาทยี่สิบหกสตางค์) ที่รัฐต้องเสียหายเท่าใด ให้กระทรวงการคลังส่งเงินจำนวนที่เกินนั้นแก่ผู้จัดการมรดกจอมพลสฤษดิ์ ธาระรัชต์

การตีราคาให้ถือเอาราคาตลาดหรือราคาซื้อขายกันตามปกติในวันนี้ออกคำสั่งนี้หรือในวันใกล้ที่สุด

^๔ ๔. การปฏิบัติดังกล่าวใน ๓. ต้องให้แล้วเสร็จภายในสามปี นับแต่วันนี้ออกคำสั่งนี้

^๕ มาตรา ๓๒ วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ ให้กระทำดังนี้

(๑) สำหรับบำเหน็จ ให้ตั้งเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีเวลาราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า สิทธิในบำเหน็จ
ตกทอดในส่วนของท่านผู้หญิงวิจิตร ธาระรัชต์ รายนี้ตกเป็นของรัฐตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี
ตั้งแต่วันที่ให้มีคำสั่งดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องมีการตีราคาแต่ประการใด

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๑๗